

Onbir Yıllık Cerrahi Vakalarımızın Histolojik İnceleme Sonuçları

Adil KILIÇ¹, Mustafa KÖSEM², Adnan ÇINAL¹, Adem GÜL¹, Tekin YAŞAR¹, Gülay BULUT², Ahmet DEMİROK¹

¹Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Göz Hastalıkları Anabilim Dalı, VAN

²Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı, VAN

Özet

Amaç: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Göz Hastalıkları Anabilim Dalı'nda yapılan operasyonlarda eksize edilen doku örneklerinin histolojik sonuçlarının değerlendirilmesi.

Gereç ve Yöntemler: 01.12.1995- 30.06.2007 tarihleri arasındaki yaklaşık 11 yıllık dönemde Anabilim Dalımız'da yapılan operasyonlarda eksize edilip patolojik tanı alan toplam doku örneklerinin sonuçları kayıtlardan alınarak incelendi.

Bulgular: Çalışmada 186 örneğe patoloji tanı konduğu tespit edildi. En sık histolojik tanı alan bölge olan göz kapaklarını (112 doku örneği, %60,2), konjonktiva(63 doku örneği, %33,9), uvea (4 doku örneği, %2,2), karunkül (2 doku örneği, %1,1), orbita (2 doku örneği, %1,1), sklera (1 doku örneği, %0,5), lakrimal kanal (1 doku örneği, %0,5), ve retina (1 doku örneği, %0,5) takip etti. Yapılan histolojik değerlendirmede 186 dokunun 24'ünde malign, 5'inde pre-malign, 37'sinde inflamatuvar, ve 120'inde benign oluşum saptandı. Doku örneklerinin %15,6'sında hayatı tehdit edebilen patolojiler tespit edildi. Malign oluşumların dağılımı şu şekildedir: Bazal hücreli karsinom 17 olguda, Skuamöz hücreli karsinom 9 olguda, malign melanom 4 olguda, bazoskuamöz karsinom 1 olguda, lenfoma 1 olguda, retinoblastom 1 olguda, ve atipik fibroksantom 1 olguda tespit edildi.

Sonuç: Patolojik tanı alan doku örneklerinin % 15,6'sında hayatı tehdit edebilen patolojiler tespit edildi.

Anahtar kelimeler: Gözkapakları, gözkapığı neoplazileri, patoloji.

Histological Evaluation of the Surgically-obtained Specimens over Eleven Years

Abstract

Objective: The results of the surgically-obtained specimens at Yüzüncü Yıl University Medical Faculty Ophthalmology Clinic over 11 years were evaluated.

Material and Methods: Surgically-obtained specimens at the Ophthalmology Clinic was evaluated in a single pathology laboratory between 01.12.1995 and 30.06.2007 retrospectively.

Results: A total of 186 surgically-obtained specimens were found. The most common area of histological diagnosis was the eyelids (112 specimens, 60.2%), followed by conjunctiva (63 specimens, 33.9%), uvea (4 specimens, 2.2%), caruncle (2 specimens, 1.1%), orbit (2 specimens, 1.1%), sclera (1 specimen, 0.5%), lacrimal drainage system (1 specimen, 0.5%), and retina (1 specimen, 0.5%). Of the specimens, 24 were malignant, 5 were pre-malign, 37 were inflammatory, and 120 were benign processes. The distribution of the malignant processes was as follows: Basal cell carcinoma was reported in 17 cases, squamous cell carcinoma in 9 cases, malignant melanoma in 4 cases, lymphoma in 1 case, retinoblastoma in 1 case, basosquamous carcinoma in 1 case, and atypical fibroxanthoma in 1 case.

Conclusion: Histological examination revealed probably life-threatening pathologies in 15.6% of cases.

Key Words: Eyelids, eye neoplasms, pathology.

Giriş

Her cerrahi branşta olduğu gibi göz hastalıklarında da birçok hastalığın kesin tanısı ancak histopatolojik inceleme sonunda konabilmektedir. Bazen de klinik olarak konan tanı veya ön tanı histolojik inceleme sonrasında değişebilmektedir. Bu nedenle cerrahi olarak çıkarılan her dokunun histopatolojik incelemeden geçmesi gerekmektedir. Daha önce yapılan çeşitli çalışmalarda operasyon sırasında alınan doku örneklerinin histolojik incelenme sonuçları bildirilmiştir.¹⁻³ Bizlerde bu çalışmamızda operasyonlarda aldığımız doku örneklerinin

histopatolojik inceleme sonuçlarını ve sıklıklarını değerlendirdik.

Gereç ve Yöntemler

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Göz Hastalıkları Anabilim Dalı'nda 01.12.1995-30.06.2007 tarihleri arasındaki yaklaşık 11 yıllık dönemde yapılan operasyonlarda eksize edilip histolojik incelemeye gönderilen doku örneklerinin sonuçları Patoloji Anabilim Dalı kayıtlarından alınarak incelendi. Çalışma Helsinki Deklarasyonu prensiplerine uygun olarak yapıldı.

Doku örnekleri ışık mikroskobu yardımıyla incelendi.

Bulgular

Çalışmamızda patolojik tanı alan toplam 186 doku örneği incelendi (Tablo 1). Hastaların ortalama yaşı 35.4 ± 23.0 (2-87 yaş) olarak tespit edildi. Olguların 84'ü (%45.2) kadın, 102'si (%54.8) erkek idi.

Histolojik inceleme yapılan doku örneklerinin topografik dağılımı şu şekilde idi: En sık histolojik tanı alan bölge olan göz kapaklarını (112 doku örneği, %60,2), konjonktiva (63 doku örneği, %33,9), uvea (4 doku, örneği, %2,2), karunkül (2 doku örneği, %1,1), orbita (2 doku örneği, %1,1), sklera (1 doku örneği, %0,5), lakrimal kanal (1 doku örneği, %0,5), ve retina (1 doku örneği, %0,5) takip etti.

Tablo 1. Yıllara göre doku örneği sayıları

Yıl	Doku örneği
1995-Aralık	2
1996	4
1997	4
1998	21
1999	6
2000	13
2001	18
2002	33
2003	27
2004	18
2005	22
2006	12
2007-Haziran	6
Toplam	186

Göz kapağı

Göz kapağından doku örneği alınan hastaların ortalama yaşı $37,58 \pm 23,9$ olarak tespit edildi. Hastaların 53'ü kadın, 59'u erkek idi. Göz kapağında en sık konan histolojik tanı bazal hücreli karsinom (17 örnek, %63,0) idi. Çalışmamızda göz kapağı lezyonları arasında en sık (%82,4) histolojik tanı grubunu dermoid kist ve kistin oluşturduğu muhtelif nedenli lezyonlar grubu oluşturmaktadır (%30,4) (Tablo 2). Bunu malign (%24,1) ve benign (%25) neoplaziler takip etmektedir. Papillom, seboreik keratoz, ve nevüsler, benign lezyonların yaklaşık olarak yarısını oluştururken malign lezyonların %81,5'i bazal hücreli karsinom ve skuamöz hücreli

karsinom olarak tespit edildi. İnflamatuvar/infeksiyöz lezyonlar grubunda en sık rastlanan lezyon, 8 adet (%34,8) ile inflamatuvar granülasyon dokusu oldu.

Tablo 2. Göz kapaklarından alınan doku örneklerinin histolojik tanıları n=112 (%60,2).

İnflamatuvar/infeksiyöz	23 (%20,5)
İnflamatuvar granülasyon dokusu	8 (%34,8)
Molluscum contagiosum	6 (%26,1)
İnflamasyon	5 (%21,7)
Şalazyon	2 (%8,7)
Piyojenik granülom	2 (%8,7)
Benign neoplazi	28 (%25)
Papillom	5 (%17,9)
Nevüs	5 (%17,9)
Seboreik keratoz	4 (%14,3)
Benign keratozis	2 (%7,1)
Verruca vulgaris	2 (%7,1)
Hemanjiom	2 (%7,1)
Pilomatrixoma	2 (%7,1)
Nodüler hidroadenom	1 (%3,6)
Non-spesifik benign neoplazi	1 (%3,6)
Benign fibroepitelyal polip	1 (%3,6)
Melanozis	1 (%3,6)
Keratoakantom	1 (%3,6)
Soliter trikoepitelyoma	1 (%3,6)
Malign neoplazi	27 (%24,1)
Bazal hücreli karsinom	17 (%63,0)
Skuamöz hücreli karsinom	5 (%18,5)
Malign melanom	2 (%7,4)
B hücreli malign lenfoma	1 (%3,7)
Bazoskuamöz karsinom	1 (%3,7)
Atipik fibrosantom	1 (%3,7)
Muhtelif	34 (%30,4)
Dermoid kist	14 (%41,2)
Kist	14 (%41,2)
Hamartom	3 (%8,8)
Fibrotik dokuda kalsifikasyon	1 (%2,9)
Subepidermal kalsifiye nodül	1 (%2,9)
Keratinize materyal	1 (%2,9)
Toplam	112

Tablo 3. Gözkapağı lezyonlarının nisbi sıklıklarının karşılaştırılması (%)

Yazar	Spraul ve Grossniklaus5	Tesluk4	Çalışmamız
Hastalık tipi	(n=1955), %	(n=720), %	(n=112), %
İnflamatuvar	33,8	27,1	20,5
Benign neoplazi	33,1	26	25
Malign neoplazi	17,0	17,4	24,1
Muhtelif	16,1	29,6	30,4

Konjonktiva

Konjonktivanın ikinci sıklıkta lezyon barındıran cerrahi bölge olduğu tespit edildi (Tablo 4).

Burada belirtilmesi gereken bir husus, karunkül lezyonlarının çalışmamızda ayrı bir başlık halinde değerlendirildiği gerçeğidir.

Hastaların ortalama yaşı $32,63 \pm 21,3$ olarak tespit edildi. Hastaların 24'ü kadın, 39'u erkek idi.

Konjonktivada en sık konan histolojik tanı 17 (%96,4) olgu ile nevüsler idi. En sık altta yatan hastalık grubu olan pigmente lezyonları (%44,4), sırasıyla, kazanılmış epitelyal lezyonlar (%20,6), inflamatuvar/infeksiyöz lezyonlar (%17,5), dejeneratif lezyonlar (%6,3), konjenital lezyonlar (%6,3), ve kazanılmış subepitelyal lezyonlar (%4,8) takip etti (Tablo 5). Kazanılmış epitelyal lezyonlar içerisinde en büyük grubu %30,7 ile skuamöz hücreli karsinom oluşturdu. Non-granülatöz ve granülatöz inflamasyon, inflamatuvar/infeksiyöz konjonktival lezyonların %81,8 ini teşkil etmekteydi. Konjenital lezyonların tamamı dermoid kist ve kistten, dejeneratif lezyonların tamamı pterijyumdan oluşmaktaydı.

Tablo 4: Konjonktival doku örneklerinin histolojik tanıları n=63 (%33,9)

Konjonktiva doku örnekleri	Toplam (n, %)
İnflamatuvar/infeksiyöz lezyonlar	11 (%17,5)
Non granülatöz inflamasyon	6
Granülatöz inflamasyon	3
Piyojenik granülom	1
Lenfoid hiperplazi	1
Kazanılmış epitelyal lezyonlar	13 (%20,6)
Skuamöz hücreli karsinom	4
Displazi	3
İn situ karsinom	2
Papillom	2
İnklüzyon kisti	1
Reaktif epitelyal hiperplazi	1
Dejeneratif lezyonlar	4 (%6,3)
Pterijyum	4
Kazanılmış subepitelyal lezyonlar	3 (%4,8)
Hemanjiom	1
Lipom	1
Miksoma	1
Pigmente lezyonlar	28 (%44,4)
Nevüs	27
Konjonktival melanozis	1
Konjenital lezyonlar	4 (%6,3)
Kist	3
Dermoid kist	1

Tablo 5. Konjonktiva lezyonlarının nisbi sıklıklarının karşılaştırılması (%)

Yazar	Spraul ve Grossniklaus (5)	Bu çalışma

Hastalık kategorisi	(n=1882), %	(n=63), %
İnflamatuvar /infeksiyöz	28,1	17,5
Akkiz epitelyal lezyonlar	25,7	20,6
Dejeneratif lezyonlar	20,6	6,3
Pigmente lezyonlar	16,4	44,4
Akkiz subepitelyal lezyonlar	4,6	4,8
Konjenital lezyonlar	2,1	6,3
Diğer	8,1	-

Uvea

Çalışmamızda uvea, 3. sıklıkta cerrahi lezyon bulduğumuz bölge oldu. Toplam 4 adet (%2,2) olan lezyonların yarısı inflamatuvar nedenli hastalıklar, diğer yarısı ise malign melanom olarak saptandı.

Hastaların ortalama yaşı $44,75 \pm 19,8$ olarak tespit edildi. Hastaların tamamı kadın idi.

Karunkül

Çalışmamızda karunkülden alınan toplam 2 (%1,1) doku örneğinin histolojik tanıları pigmente bileşik nevüs olarak tespit edildi. Her ikisi de erkek olan hastaların biri 7, diğeri 24 yaşında idi (ortalama yaş $9 \pm 2,8$).

Orbita

Orbitadan alınan 2 adet (%1,1) doku örneğimizin histolojik tanıları konjenital lezyonlar olan dermoid kist tespit edildi. Dermoid kistlerin biri 17 yaşındaki bir kadında, diğeri 11 yaşındaki bir erkek hastada saptandı.

Sklera-Lakrimal kanal-Retina

Çalışmamızda skleradan alınan tek bir (%0,5) doku örneğinin histolojik tanısı iltihabi granülasyon dokusu olarak tespit edildi. Doku örneği 14 yaşındaki bir erkek hastadan alınmıştı.

Çalışmamızda 60 yaşında olan bir kadın hastanın lakrimal kanalından alınan doku örneğinin (%0,5) histolojik tanısı lakrimal kanal kisti olarak saptandı. Çalışmamızda saptanan tek lakrimal kanal doku örneği budur.

Bir adet retinoblastom (%0,5), 3 yaşındaki kız çocuğunun retinasından alınan doku örneğinde saptandı. Çalışmamızda saptanan tek retina doku örneği budur.

Tartışma

Bu çalışmamızda cerrahi geçiren hastalardan elde edilen doku örneklerinin patoloji laboratuvarı incelemeleri topografi esas alınarak retrospektif olarak değerlendirildi. Sadece cerrahi kabul

eden hastalardan alınan doku örneklerinin değerlendirilmesi, ve Üniversite Araştırma Hastanesi gibi üçüncü basamak sağlık hizmeti sunan ve nadir rastlanan vakaların sıkça kabul edildiği bir merkezde yapılmış olması, doku örneklerinin alındığı tarihlerde vitreoretinal cerrahi biriminin bulunmaması, ve bazı komplike olguların daha ileri merkezlere sevki nedeniyle bunlardan alınan doku örneklerinin Patoloji Anabilim Dalımızın kayıtlarına girmemesi bu çalışmamızın zayıf yanlarıdır.

Malign gözkapağı lezyonlarının tüm gözkapağı lezyonlarının %17'sini teşkil ettiği bildirilmiştir.⁵ Bizim bu çalışmamızda malign gözkapağı tümörleri tüm gözkapağı lezyonlarının %24,1'ini oluşturmaktadır (Tablo 3). En sık malign göz kapağı tümörü olarak bazal hücreli karsinom tespit edildi. Bazal hücreli karsinomun tüm malign göz kapağı lezyonların %60-95lik kısmını oluşturduğu bildirilmiştir.^{5,6} Bazal hücreli karsinom, bizim bu çalışmamızda saptanan tüm malign kapak tümörlerinin %63'ünü oluşturdu. Bu oran Spraul ve Grossniklaus'un bildirdiği orana çok yakındır.⁵ Bilindiği üzere malign bir lezyonun cerrahi olarak çıkarılması öncesinde o lezyondan şüphelenmek ve lezyonu atlamamak önem taşımaktadır.

Erişkinlerde en sık rastlanan konjonktival malign lezyon olarak skuamöz hücreli karsinom bildirilmiştir.¹ Diğer bir çalışmada, konjonktival lezyonların %12,5i malign olarak bulunmuştur.⁵ Bizim bu çalışmamızda malign konjonktival lezyonların tamamı skuamöz hücreli karsinom olarak saptandı. Çalışmamızda malign lezyonlar, tüm konjonktival lezyonların %6,3ünü oluşturdu. Çalışmamızda saptanan kazanılmış epitelyal ve subepitelyal lezyonlar, konjenital lezyonlar ve diğer konjonktival lezyonların oranları, Spraul ve Grossniklaus'un çalışmasında tespit edilen oranlarla benzerdir.⁵ İki çalışma sonuçları arasındaki farklılıklar ise şunlardır: Spraul ve Grossniklaus'un çalışmasında, inflamatuvar ve dejeneratif değişikliklerin tüm konjonktival lezyonların yaklaşık olarak yarısını oluşturduğu bildirilmiştir.⁵ Halihazırdaki çalışmamızda bu oran %23,8 olarak saptandı. Çalışmamızda pigment lezyonlar %44,4 gibi Spraul ve Grossniklaus'un çalışmasında bildirilen %16,4 oranına göre çok daha yüksektir.⁵ Van bölgesinin Türkiye'de Antalya'dan sonra yıl boyunca en çok güneş ışınlarına maruz kalan il olmasının ya da

akraba evliliği sıklığının bunda etken olabileceği akla gelmektedir.

Bu çalışmamızda uveal lezyon oranı (%2,2), Spraul ve Grossniklaus'un çalışmasında bildirilen %9,8 oranından daha düşüktür.⁵ Çalışmamızda lezyonların yarısı inflamatuvar, diğer yarısı ise malign melanom olarak saptandı. Spraul ve Grossniklaus'un çalışmasında inflamatuvar lezyonların oranı %32,4, neoplazilerin oranı %32,4 olarak bildirilmiştir.⁵ İlgili çalışmada neoplazilerin %85,6'sını melanomların oluşturduğu bildirilmiştir.⁵

Bu çalışmamızda karunkül lezyonu olarak 2 adet pigment bileşik nevüs bildirilmiştir. Spraul ve Grossniklaus'un çalışmasında en sık saptanan karunkül lezyonu olan nevüs sıklığı %41,5 olarak bildirilmiştir.⁵

Halihazırdaki çalışmamızda orbital lezyon olarak 2 adet dermoid kist saptandı. Farklı çalışmalarda dermoid kist oranı %2-7,5 arasında bildirilmiştir.^{5,7}

Çalışmamızda sklera, lakrimal kanal, ve retina birer adetle en az lezyon saptanan cerrahi bölgeler oldu.

İlgili tarihlerde Göz Hastalıkları servisimizde Vitreoretinal Cerrahi birimi henüz bulunmadığından vitreus doku örnekleri çalışmamızda yer almadı.

Histolojik tanıları global olarak bakıldığında, histolojik değerlendirmede 186 dokunun 24'ünde malign, 5'inde pre-malign, 37'sinde inflamatuvar, ve 120'inde benign oluşum saptandı. Doku örneklerinin %15,6'sında hayatı tehdit edebilen patolojiler tespit edildi.

Kaynaklar

1. Grossniklaus HE, Green WR, Luckenbach M, Chan CC. Conjunctival lesions in adults. A clinical and histopathological review. *Cornea* 1987; 6: 78–116.
2. Grossniklaus HE, McLean IW. Cutaneous melanoma of the eyelid. Clinicopathologic features. *Ophthalmology* 1991; 98:1867–1873.
3. Polito E, Leccisotti A. Epithelial malignancies of the lacrimal gland: survival rates after extensive and conservative therapy. *Ann Ophthalmol* 1993; 25: 422–426.
4. Tesluk GC. Eyelid lesions: Incidence and comparison of benign and malignant lesions. *Ann Ophthalmol* 1985;17:704-707.
5. Spraul CW ve Grossniklaus HE. Analysis of 24,444 surgical specimens accessioned over 55

years in an ophthalmic pathology laboratory. Int Ophthalmology 1998; 21: 283-304.

6. Bernardini FP. Management of malignant and benign eyelid lesions. Curr Opin Ophthalmol 2006;17:480-484.

7. Shields JA, Shields CL, Scartozzi R. Survey of 1264 patients with orbital tumors and simulating lesions: The 2002 Montgomery Lecture, part 1. Ophthalmology 2004;111:997-1008.

Yazışma Adresi:

Dr. Adil KILIÇ
Ali Paşa M. Sıhke C. Özok Serhatkent
Sitesi C Blok Daire 22 65200 VAN
GSM: 533 203 60 31
Faks: 432 216 65 63
E-posta: kilicadil@gmail.com